

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
Криворізький державний педагогічний університет
Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка
Інститут техніки безпеки й наук про працю Університету в Зелене-Гурі (Польща)
Академія Полонійная в Ченстохові (Польща)

МАТЕРІАЛИ
міжнародної науково-практичної конференції

«ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА І АНДРАГОГІКА: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ,
ДОСЯГНЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ»
(20-21 листопада 2017 року)

PROCEEDINGS
of the international scientific and practical conference
«PROFESSIONAL PEDAGOGY AND ANDRAGOGY: TOPICAL ISSUES,
ACHIEVEMENTS AND INNOVATIONS»
(20-21 November 2017)

Кривий Ріг – 2017
Kryvyi Rih – 2017

інноваціями в освіті. У річизці зазначеної проблеми неминуче виникає потреба переосмислення місця й ролі суб'єктів навчального процесу у віртуальному сегменті освітнього простору, зокрема ролі інституту тьюторства в умовах дистанційної освіти.

У сучасному суспільстві спостерігається загальна тенденція втрати освітнім дискурсом своєї комунікативно-сміслової («живої») основи, унаслідок чого відбувається нівелювання особистісних властивостей суб'єкта навчального процесу, замість яких пропонується «готовий» образ «Іншого». У цьому контексті, перспективи розвитку освіти, і передусім, дистанційної освіти, ми пов'язуємо саме з інститутом тьюторства, який здатний актуалізувати та акумулювати процеси, спрямовані на розширення смислового діапазону «Іншого». Саме ідея тьюторства може бути втілена та ефективно використана при створенні сучасних практик і технологій змішаного навчання, основна ідея яких полягає в конструюванні в комунікативному освітньому просторі особистісних «можливих світів».

Так, при змішаному навчанні основним завданням тьютора є управління самостійною роботою тих, хто дистанційно навчається, – учнів, студентів, слухачів освітніх програм, учасників тренінгів, курсантів, аспірантів та ін. Тьютор має моделювати та конструювати умови для створення й реалізації індивідуальної освітньої траєкторії Учня. Тьютор сам має вміти вчитися та передавати не стільки свої знання, скільки власний досвід самоосвіти тим, хто також перебуває в процесі самоосвіти (Н. Рибалкіна).

Отже, інститут тьюторства як одна із систем сучасної дистанційної освіти, формує і транслює певні моделі відносин, усередині яких «Своє» та «Інше» стикаються і взаємодіють, зберігаючи при цьому власну інакшість і своєрідність, стимулює творчий пошук сутнісного вибору свого шляху, проектування свого життєвого простору, свого унікального буття серед нескінченної кількості варіантів буттєвих проєктів «Інших», задає певні фрейми, усередині яких уможливується втілення безлічі варіацій смислового «розгортання» життєвих та особистісних проєктів.

Н. М.Токарева,

*доктор психологічних наук, доцент
(Криворізький державний педагогічний університет, Україна)*

ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОНТЕНТ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ОСВІТИ ДОРОСЛИХ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Системні трансформаційні процеси в розвитку суспільства кінця ХХ – початку ХХІ століть означені загальним вектором становлення

інформаційного суспільства, що відображує безпрецедентність інформаційно-технічних досягнень людства, радикальність інновацій в усіх основних сферах життєдіяльності людства. Сучасний соціокультурний простір, у якому якість життя, перспективи соціальних змін і соціально-економічного розвитку перебувають у прямій залежності від інформації та її експлуатації, потребує від людини постійного оновлення ключових інформаційних компетенцій: мобільно сприймати, аналізувати й утримувати потрібні для виживання потоки інформації. Водночас, у мінливому середовищі інформаційного суспільства історичні зміни є настільки швидкими, що перманентний досвід дорослих не сприймається молоддю як соціокультурні моделі та усталені взірці для наслідування; вже самі дорослі навчаються у власних дітей неадаптивним моделям поведінки, набуваючи досвід існування в умовах системних змін та трансформацій ментальності. Означений процес супроводжується суттєвими кризовими переживаннями екзистенційної природи (деструкція потенційних вимірів кар'єрної та особистісної ідентичності, втрата сенсу життя, руйнація системи суб'єктності тощо), що, зі свого боку, позначається на прогресивності сценаріїв психічного розвитку дорослої людини.

Проблема деструктивних змін у вимірах життєвого простору людини у період зрілості має бути вирішена за рахунок можливостей лонгітюдного варіативного особистісного моделювання в системі освіти. Сучасне інформаційне суспільство нагально потребує від особистості якісно нового інноваційного стилю життя. Тому пріоритетним вектором неперервної освіти є становлення й розвиток особистості не лише у періоди її фізичного і соціально-психологічного дозрівання, але й у періоди старіння організму, коли більш важливою стає компенсація сил і можливостей, що втрачаються (R. Dave). У площині означеного *диверсифікація* (від лат. *diversificatio* – зміни, різноманітність) адресованих дорослим освітніх послуг може стати потенційно потужним і дієвим інструментом, здатним гарантовано сприяти безконфліктному переходу дорослої людини до нової якості життєтворення у період зрілості. Освіта має забезпечувати рівність доступу до якісних освітніх послуг усім активним суб'єктам життєдіяльності, незалежно від індивідуально-типологічних особливостей та віку (*life-span development*).

Тенденції диверсифікації зумовлюють перехід від унітарності й уніфікованості традиційної освіти до інноваційності чисельних моделей, стратегій, стилів надання освітніх послуг, зокрема й дорослим, відповідно до новітніх викликів епохи постмодернізму. Диверсифікація освіти дорослих детермінує удосконалення якості і змісту, розширення спектру можливостей регулювання сфери надання освітніх послуг, використання нових освітніх технологій з метою гарантування дорослій людині конкурентоздатності в умовах несталого інформаційного суспільства.

Розширення освітнього простору в контексті освіти дорослих у сучасному суспільстві активно реалізується за рахунок неформальної та інформальної (через Internet-мережу, самоосвіту, ЗМІ та інші засоби інтерналізації досвіду) освіти, які характеризуються спонтанністю освітнього контенту, зумовленого власною активністю індивідів у насиченому культурно-освітньому середовищі.

Узагальнюючи, можна констатувати, що за своєю психологічною спрямованістю освіта дорослих є інтегральним елементом життя дорослої людини, основою всебічного розвитку, постійного збагачення її творчого потенціалу. Серед пріоритетних завдань освіти дорослих передбачено сприяння оновленню компетенцій людини щодо якісного пролонгованого життєтворення в сучасному динамічному суспільстві. Об'єктивним вектором оновлення освіти дорослих є диверсифікація на засадах особистісно-компетентнісного підходу із урахуванням освітніх потреб людини періоду зрілості.

М. Л. Смульсон,
доктор психологічних наук, професор
Д. С. Мещеряков
М. М. Назар,
кандидат психологічних наук
(Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України)

РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУ І СУБ'ЄКТНОСТІ ДОРΟΣЛИХ У ВІРТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ

Замість біхевіоральної та когнітивістської парадигм дистанційної освіти зараз виникає нова дистанційна освітня педагогіка і психологічна психологія, засновані на соціально-конструктивістських поглядах на навчання. У межах соціально-конструктивістського підходу основні психологічні проблеми створення та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій визначаються наявністю *віртуального освітнього середовища*.

Під віртуальним освітнім середовищем ми розуміємо весь комплекс контенту розміщених в Інтернеті різноманітних навчальних та інших матеріалів: курсів, як систематичних, що відповідають навчальним програмам середніх та вищих навчальних закладів, курсів підвищення кваліфікації тощо, так і «не програмних», випадкових, розрізнених, так званих «тренінгових», а також інформаційних матеріалів, навчального контенту на сайтах іншого (найрізноманітнішого) спрямування і в соціальних мережах. Інакше кажучи, йдеться про контент Інтернету, який може бути використаний з навчальною метою (а може і не бути